

PILOTOINTIKULTTUURI LUONNONARVO- MARKKINOIDEN PERUSTANA JA SUUNNANNÄYTTÄJÄNÄ

KESKITIEN
SÄÄTIÖ

Jani Laturi, Emma Bräysy ja Paula Horne

Julkaistu 19.5.2026 Helsingissä

ISBN 2984-1119

Pellervon taloustutkimus

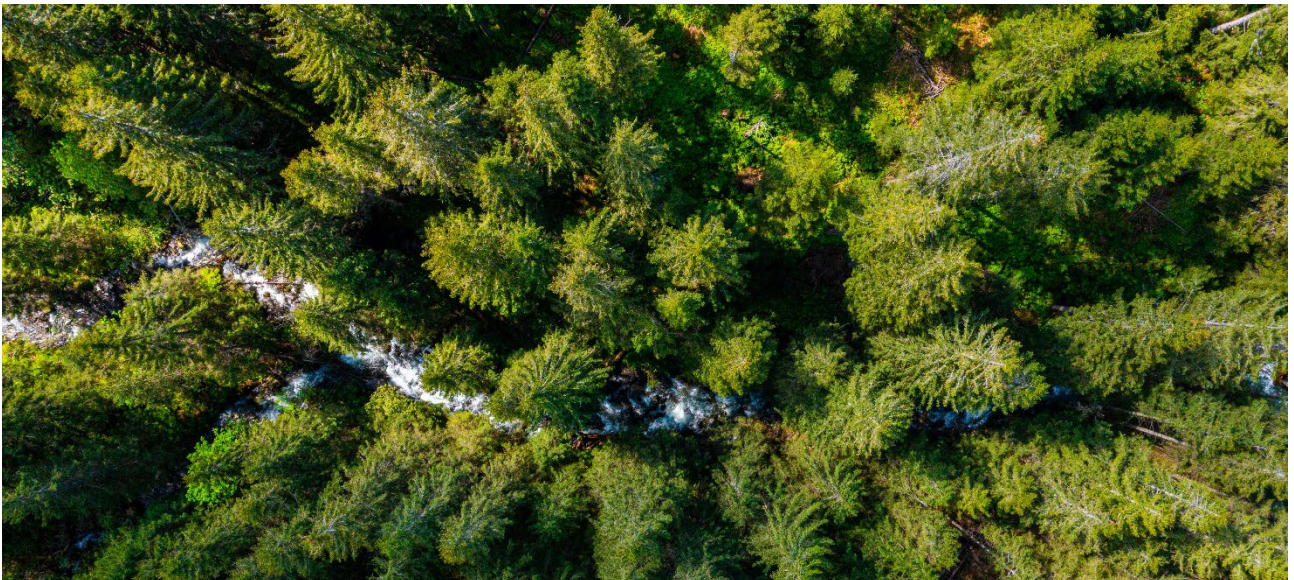
Rahoittaja: Keskitien säätiö

Sisällys

Pilotointikulttuuri luonnonarvomarkkinoiden perustana ja suunnannäyttäjänä	3
Pilotointivaihe ja markkinan kehittymisen edellytykset	6
Erehdyksistä oppiminen ja viestiminen.....	6
Vapaamatkustus, väittämät ja kysynnän rakentuminen	7
Osaaminen ja tiedon leviäminen	8
Osallistumisen laajentaminen	9
Julkisen sektorin rooli pilotoinnissa	10
Mihin päädyttiin	12
Lähteet.....	13

Pilotointikulttuuri luonnonarvomarkkinoiden perustana ja suunnannäyttäjänä

Luonnonarvomarkkinoiden odotetaan nousevan keskeiseksi välineeksi luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa tilanteessa, jossa julkisen rahoituksen mahdollisuudet ovat rajalliset. Vaikka luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpiteet ovat jo pitkään olleet käytössä, niiden kaupallistaminen luonnonarvoyksiköiksi on vielä varhaisessa vaiheessa. Markkinoiden kehittymistä hidastavat erityisesti kysynnän epävarmuus, viherpesuun liittyvät riskit sekä puutteellinen kokemus yksiköiden käytöstä. Tässä puheenvuorossa tarkastellaan luonnonarvomarkkinoiden pilotointivaiheen keskeisiä haasteita ja edellytyksiä sekä esitetään ratkaisuja markkinoiden uskottavan ja toimivan kehityksen tukemiseksi.

Luonnon monimuotoisuudella on merkittävä yhteiskunnallinen arvo, ja sen turvaamiseksi on Suomessa toteutettu pitkään erilaisia politiikkatoimia. Näihin kuuluvat muun muassa suojelualueiden perustaminen, luonnonvarojen käytön sääntely sekä maankäyttöön liittyvät lainsäädännön rajoitteet ja muut yhteiskunnan ohjaukeinot.

Julkisen talouden rahoitustilanteen heikkeneminen rajoittaa julkisen rahoituksen mahdollisuuksia edistää luonnon monimuotoisuustavoitteiden saavuttamista. Tämän takia yritysten rooli luonnon monimuotoisuuden edistämässä on kasvamassa, erityisesti vapaaehtoisten toimien ja uusien markkinamekanismien kautta.

Luonnonarvomarkkinat edustavat uutta toimintamallia luonnon monimuotoisuuden edistämässä. Perinteisistä toimenpideperusteisista järjestelmistä poiketen niissä tarkastelun kohteena on aineeton hyödyke. Hyödyke perustuu luonnontilan muutokseen suhteessa perusuraan, eli tilanteeseen, jossa luonnonarvokauppaa ei toteuteta, ja se määritellään mitattavina sekä vaihdettavina yksiköinä. Suomessa keskeinen mittari on luonnonarvohehtaari, joka yhdistää luontotyyppin laadun ja pinta-alan yhdeksi vertailukelpoiseksi suureeksi (Kangas ym., 2023). Vaikka yksiköiden tuottaminen perustuu pitkälti perinteisiin ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteisiin, niiden keskeinen innovaatio liittyy tulosten määrittelyyn ja kaupallistamiseen.

Suomessa luonnonarvomarkkinat ovat edelleen varhaisessa kehitysvaiheessa, ja yksi keskeisistä pullonkaloista on kysynnän vähäisyys (Horne ym. 2025; Kari & Pasanen, 2025; Salin ym., 2026). Luontoarvoja ostavat pääasiassa yritykset, joilla on jo valmiiksi vahva ympäristöprofiili ja aktiivinen rooli vastuullisuuskysymyksissä (Chen ym., 2024; Kari ym., 2025).

Yritysten halukkuutta osallistua markkinoille heikentävät erityisesti pelko viherpesusyytöksistä (Krause & Matzdorf, 2019) sekä epävarmuus toiminnan hyödyistä (Salin ym. 2026). Luonnonarvoyksiköiden hankintaan voi liittyä maineriskejä, mikä hidastaa kysynnän kehittymistä erityisesti markkinan alkuvaiheessa. Erityisesti tilanteet, joissa hankkeet eivät tuota odotettuja tuloksia, voivat herättää huolta siitä, miten osallistuminen arvioidaan julkisuudessa.

Kysynnän muodostumista rajoittaa lisäksi se, että luontotoimien tuottamia hyötyjä on vaikea todentaa, mitata ja vertailla. Samalla osallistuminen koetaan usein monimutkaiseksi ja resursseja vaativaksi, eikä siihen liittyviä kustannuksia pystytä helposti siirtämään tuotteiden tai palveluiden hintoihin (Salin ym., 2026).

Koska markkina on vapaaehtoinen, yritysten osallistuminen perustuu pitkälti strategiaan ja maineeseen liittyviin motiiveihin. Tämä korostaa tarvetta selkeille pelisäännöille, uskottaville varmentamiskäytännöille sekä konkreettisille esimerkeille yksiköiden käytöstä.

Vapaaehtoisia toimenpiteitä, kuten lahjoituksia säätiöille sekä luontotoimien toteuttamista omilla mailla, tehdään jo nykyisin eri organisaatioissa, eikä näihin kohdistu vastaavaa kehittämistarvetta kuin yksikköperusteisen luonnonarvokaupan laajentamiseen. Yksikköperusteinen toiminta on edelleen alkuvaiheessa, minkä vuoksi kehittämisessä tulisi keskittyä siihen, miten eri organisaatiot voivat hyödyntää kaupankäynnissä syntyviä yksiköitä omassa liiketoiminnassaan.

Myös kohteiden tarjonta on vielä vähäistä ja tarjoajina ovat tyypillisesti toimineet maanomistajatahot, joilla pystyvät itse arvioimaan kohteita ja laatimaan sopimuksia. Tarjontapuolelta puuttuu yleisesti osaamista ja kokemusta luonnonarvokauppaan osallistumista (Horne ym. 2025).

Suomessa luonnonarvoyksiköihin perustuvia kauppia on tähän mennessä toteutettu vain muutamia. Näiden kauppiaojen yhteydessä on korostettu markkinoiden varhaista kehitysvaihetta sekä pilotointien merkitystä oppimisen, toimintamallien testaamisen ja luottamuksen rakentamisen kannalta (esim. One Planet, 2025; Finsilva Oyj., 2026). Myös MTK:n Luontoarvot.fi-markkinapaikan uudistaminen maaliskuussa 2026 kuvastaa pyrkimystä kehittää luonnonarvomarkkinoiden rakenteita ja vahvistaa luontotoimien tarjoajien ja ostajien kohtaantoa markkinan varhaisessa kehitysvaiheessa (Metsänhoitoyhdistys, 2026). Tässä puheenvuorossa keskitytään luonnonarvokaupan pilotointivaiheen keskeisiin vaatimuksiin, haasteisiin ja ratkaisuehdotuksiin viimeaikaisen kirjallisuuden sekä asiantuntija-arvioiden¹ pohjalta.

---

¹ Tammikuussa 2026 puheenvuoron valmistelun yhteydessä järjestettiin Round Table -keskustelutilaisuus, johon osallistui kahdeksan luonnonarvokauppaan perehtynyttä asiantuntijaa eri organisaatioista. Keskustelutilaisuudessa esiin nostettuja näkökulmia on hyödynnetty tämän puheenvuoron kirjoittamisessa.

Pilotointivaihe ja markkinan kehittymisen edellytykset

Luonnonarvomarkkinat ovat tällä hetkellä varhaisessa kehitysvaiheessa, eikä toimivia markkinoita tai vakiintuneita käytäntöjä ole vielä muodostunut, vaikka yksittäiset toimenpiteet, kuten ennallistaminen, ovat jo pitkään tunnettuja ja niistä on kertynyt käytännön kokemusta. Nykytilanteessa luonnonarvoyksiköiden käytön kokeilut ovat keskeinen osa luonnonarvomarkkinoiden pilotointia. Pilotoinnin tavoitteena on mahdollistaa oppiminen, käytäntöjen mukauttaminen sekä toimimattomien ratkaisujen tunnistaminen ja hylkääminen ennen niiden vakiintumista (Müür & Karo, 2023). Pilotointivaihe toimii myös riskinjakamisen mekanismina sekä ostajille että myyjille. Tämän kokeilu- ja kehittämisvaiheen aikana markkinoiden toimintamalleja ja käytäntöjä voidaan kehittää hallitusti ennen laajamittaista käyttöönottoa.

Pilotointivaiheessa keskeistä on mahdollistaa kokeilu ja epäonnistumiset ilman kohtuuttomia seuraamuksia. Tämä edellyttää toimintamalleja, joissa markkinointia ja vastuullisuusväittämiä voidaan testata hallitusti, vaikka luonnonarvoyksiköiden käyttöön liittyvät väittämät ja sitoumukset ovat luonteeltaan pitkäaikaisia.

Erehdyksistä oppiminen ja viestiminen

Pilotoinnissa keskiössä on toimintamallien testauksen ja arvioinnin lisäksi epäonnistumisten tunnistaminen. Epäonnistumiset tuottavat arvokasta tietoa paitsi siitä, miten testattua ratkaisua tulisi kehittää, myös siitä, millaisia muutoksia toimintaympäristössä tarvitaan, jotta uusi ratkaisu voisi juurtua osaksi vakiintunutta käytäntöä. Mikäli epäonnistumiset sivuutetaan tai jätetään käsittelemättä, yhteiskunnallisesti merkittäviä oppeja voi jäädä tunnistamatta ja markkinan kehitys hidastua (Heiskanen ym. 2022).

Pilotointivaiheessa mahdollisista haasteista ja takaiskuista olisi tärkeää viestiä avoimesti sekä johdonmukaisella terminologialla, jotta myös väärinymmärryksiltä voidaan välttyä. Mikäli avoin viestintä johtaa ensisijaisesti mainehaittojen tai muiden seuraamusten uhkaan, se voi muodostua markkinoiden kehitystä hidastavaksi pullonkaulaksi (Heiskanen ym., 2022). Tällaisessa tilanteessa ostajan varovaisuus on ymmärrettävää. Pilotointivaiheessa toimijoiden yhteiset hankkeet, keskinäinen tuki sekä avoin vuoropuhelu voivat vahvistaa luottamusta ja vähentää yksittäisiin

toimijoihin kohdistuvaa riskiä. Julkisessa keskustelussa huomio kiinnittyy usein herkemmin takaiskuihin kuin onnistumisiin, mikä voi lisätä toimijoiden varovaisuutta. Keskinäiset kiistat, kritiikki ja epäselvyydet voivat heikentää luottamusta nopeasti, kuten hiilimarkkinoilla on havaittu, ja luottamuksen palauttaminen on hidasta. Alkuvaiheessa olisi siksi tärkeää

”Tällä hetkellä ilmapiiri on, että nyt lähdetään kokeilemaan.”

luoda toimintamalleja, joissa avoimuus nähdään oppimisen ja kehittämisen välineenä eikä pelkästään riskinä.

Pilotointivaiheessa on tärkeää sitouttaa mukaan kriittiset sidosryhmät, erityisesti luontojärjestöt, jotta markkinan hyväksyttävyyttä vahvistuu. Samalla viestinnän selkeys ja ymmärrettävyys ovat keskeisiä seikkoja, jotta markkinan toiminta avautuu myös suurelle yleisölle. Alkuvaiheessa jokainen hanke on merkittävä markkinan uskottavuuden rakentumiselle. Yrityksillä on huomattava potentiaali luonnon monimuotoisuuden vähenemisen ja ekosysteemien heikkenemisen torjumisessa (Krause & Matzdorf 2019), minkä vuoksi markkinan varhainen heikentyminen tai yksittäisten hankkeiden voimakas julkinen kritiikki voi heijastua koko markkinan kehitysedellytyksiin.

Vapaamatkustus, väittämät ja kysynnän rakentaminen

Julkishyödykeluonteisiin ekosysteemipalveluihin perustuviin, vapaaehtoiisiin markkinajärjestelmiin liittyy rakenteellinen vapaamatkustusongelma (Obeng ym. 2018). Tämä pätee myös luonnonarvokauppaan, jossa tuotetut luontoarvot ovat luonteeltaan julkishyödykkeitä: niiden hyödyt kohdistuvat laajasti yhteiskuntaan, eivätkä ne ole rajattavissa vain maksavaan osapuoleen. Tällöin myös järjestelmän ulkopuoliset toimijat hyötyvät ilman, että ne osallistuvat kustannuksiin.

Vapaamatkustus voi heikentää ostajan kiinnostusta osallistua markkinaan. Tämän vuoksi ostajien on voitava hyödyntää luonnonarvoyksiköiden hankintaa omassa toiminnassaan, sillä ilman selkeää ja perusteltavissa olevaa hyötyä kysyntää ei synny. Yrityksille yksiköiden arvo määräytyy sen perusteella, kuinka hyvin ne tukevat yrityksen tavoitteita ja tuottavat lisäarvoa suhteessa kustannuksiin. Näin ollen keskeinen kysymys on millaisia väittämiä yritykset voivat tehdä yksiköiden hankinnan perusteella (Wunder ym. 2025). Väittämien uskottavuus puolestaan

edellyttää, että ne ovat selkeitä sekä yksiselitteisiä, jotta ne eivät johda harhaan (Compensate-säätiö, 2024).

Pilotointivaihe tarjoaa mahdollisuuden selkeyttää kannustimia ja testata väittämien käyttöä hallitusti. Pilotissa voidaan harjoitella, millaisia ilmasto- ja luontoväittämiä luonnonarvovoyksiköiden hankinnan perusteella voidaan tehdä ja miten niistä voidaan viestiä läpinäkyvästi ja uskottavasti.

Osaaminen ja tiedon leviäminen

Tällä hetkellä luonnonarvokaupan kriteerien ja pelisääntöjen määrittelyyn ei ole vielä riittävästi tietoa eikä käytännön kokemusta (Horne ym. 2025). Pilotointien ja kokeilujen kautta voidaan kuitenkin kerryttää osaamista ja lisätietoa, joiden pohjalta luonnonarvokauppa voi laajentua osaksi vakiintunutta käytännön toimintaa (Pekkonen ym. 2025). Väli-töntä oppimista tapahtuu ensisijaisesti pilottiin osallistuvien keskuudessa, mutta tiedon ja kokemusten levitessä myös muut toimijat hyötyvät tästä oppimisesta (Heiskanen ym. 2022).

Kokemusten jakaminen on edellytys vakiintuneen markkinan syntymiselle. Mikäli pilotoinneista syntyvää tietoa ei levitetä ja hyödynnetä laajasti, luonnonarvokauppa jää yksittäisten kokeilujen tasolle eikä skaalaudu toimivaksi markkinaksi. Tämän vuoksi on olennaista, että kokeimuksia ja havaintoja jaetaan avoimesti ja systemaattisesti, jotta ne kerryttävät laajempaa osaamista markkinan kehittämiseksi. Julkisrahoitteisissa hankkeissa tätä voidaan edistää asettamalla selkeitä tavoitteita tiedon jakamiselle sekä avoimuudelle.

Tiedon leviämisen edellytyksenä on selkeästi määritellyt vastuut koordinaatiosta, sillä pilottien eteneminen kohti käyttöönottoa riippuu keskeisten toimijoiden johtamis- ja koordinaatoroolista (Müür & Karo, 2023). Luonnonarvokaupan pilotoinnissa tarvitaan koordinoiva taho, joka vastaa oppien kokoamisesta, tiedon systemaattisesta jakamisesta sekä toimijoiden sitouttamisesta.

Luonnonarvomarkkinoiden oppimisen ja tiedon leviämisen edistämiseksi on tunnistettu tarve myös uusille yhteistyörakenteille eri tasoilla. Komission luonnonarvomarkkinoiden (Nature Credits) tiekartta (Euroopan komissio 2025) tuo yhteen eri maiden kansalliset asiantuntijat suunnittelemaan yksityisen rahoituksen ohjaamista luonnon

monimuotoisuuden turvaamiseen ja sen toimintakehikkoa EU:ssa. Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön johdolla Suomessa julkaistaan toukokuussa laajan sidosryhmäjoukon kanssa yhteistyössä laadittu luonnonarvomarkkinoiden kansallinen tiekartta. Alueelliseen yhteistyöhön kannustavat esimerkiksi Tuomisaari ym. (2026), jotka ehdottavat alueellisia luonnonarvomarkkinafoorumeita keskeisiksi tiedonvaihdon ja yhteissuunnittelun alustoiksi. Samalla on kuitenkin huomioitava, että luonnonarvoyksiköiden käyttö ja niihin liittyvät luontoväittämät eivät rajoitu paikallisiin olosuhteisiin, vaan edellyttävät laajempaa hyväksyttävyyttä. Tähän vaikuttavat EU:n ja kansallisen tiekartat ja laadittavat toimintakehikot sekä tieteellinen ja julkinen tarkastelu, jotka muovaavat käsityksiä markkinoiden hyväksyttävyydestä, yksiköiden käyttömahdollisuuksista ja niistä saatavasta lisäarvosta.

Osallistumisen laajentaminen

Luonnonarvomarkkinan toimivuus edellyttää riittävää osallistujamäärää ja markkinan likviditeettiä. Tarjontapuolella myös pienempien tilojen omistajien mukaan saaminen on tärkeää, jotta markkina ei jää vain suurten toimijoiden varaan. Kokeilut ovat keskeinen keino kerryttää tietoa ja käytännön kokemuksia, jotka luovat pohjaa markkinan kasvulle ja mahdollistavat pidemmällä aikavälillä laajemman osallistumisen myös tavallisille maanomistajille (Horne ym. 2025).

Alkuvaiheessa osallistumista rajoittavat kuitenkin tiedon puute ja taloudelliset riskit. Maanomistajien suurimmat osaamisvajeet liittyvät kohteiden tunnistamiseen, niiden hinnan arviointiin sekä sopimusten laatimiseen (Horne ym. 2025). Uuden toimintatavan omaksuminen vaatii alkuvaiheessa merkittävää ajallista ja taloudellista panostusta, mikä voi muodostua kynnykseksi monille maanomistajille.

Pilotointivaiheessa osallistumista voidaan kokeilla oppimisympäristössä ja rajatuin riskein. Osallistumiskynnys voi madaltua, kun riskiä jaetaan ostajan kanssa ja toimintaan voidaan lähteä yhdessä toisen maanomistajan tai organisaation kanssa. Lisäksi alkuvaiheen rahoitusratkaisut, kuten säätiöiden tai julkisten toimijoiden tuki, voivat vähentää taloudellisia riskejä ja luoda käytännön esimerkkejä erilaisista luontoteoista.

Julkisen sektorin rooli pilotoinnissa

Valtio on luonut edellytyksiä luonnonarvomarkkinoiden kehittymiselle säätämällä luonnonsuojelulakiin säännökset vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta sekä määrittelemällä luontoarvojen mittaamiseen käytettävän yksikön, luonnonarvohehtaarin. Tällä hetkellä hallitus valmistele luonnonsuojelulain uudistusta, jonka tavoitteena on laajentaa luonnonarvojen käyttöä myös muihin luontotekoihin ja siten vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä (Valtioneuvosto, 2025).

Luonnonarvokaupan alkuvaiheen keskeinen haaste liittyy markkinan käynnistymiseen ja epävarmuuteen sen toiminnasta. Vaikka lainsäädäntö ja luonnonarvohehtaari ovat luoneet perustan järjestelmälle, sekä tuottajilla että ostajilla on vielä vähän kokemusta markkinan käytännön toiminnasta, hinnoittelusta, riskeistä sekä hyödyistä. Ostajille voi olla epäselvää, millaista konkreettista hyötyä luonnonarvoyksiköt tuottavat liiketoiminnalleen ja miten niiden lisäisyys voidaan varmistaa, mikä voi lisätä varovaisuutta kysyntäpuolella. Tuottajille taas kysynnän sekä hintatason epävarmuus lisää investointiriskeä ja siten hidastaa tarjonnan kehittymistä.

”Keskenään kilpailevien toimijoiden on löydettävä kannustimia yhteistyöhön ja tiedon jakamiseen.”

Pilotointivaiheessa julkisen sektorin rooli on keskeinen. Erityisesti kuntien ja valtionyhtiöiden toimiminen luonnonarvoyksiköiden ostajina voisi madaltaa yksityisten yritysten kynnystä osallistua markkinaan, vahvistaa markkinan uskottavuutta ja hyväksyttävyyttä sekä luoda kysyntää alkuvaiheessa (Kari ym. 2025; Horne ym. 2025). Lisäksi valtio voi toimia laadun ja toiminnan varmentajana sekä markkinan puskurina sen käynnistysvaiheessa. Tällainen rooli vahvistaa luottamusta järjestelmän toimivuuteen, jatkuvuuteen ja vähentää yksittäisiin hankkeisiin liittyviä epävarmuuksia.

Lisäksi luonnonarvokaupan tunnettuuden ja sosiaalisen hyväksyttävyyden vahvistamiseksi markkina hyötyisi selkeästä brändistä tai sloganista. Yhtenäinen ja johdonmukainen viestintä voisi tehdä luonnonarvokaupasta helpommin ymmärrettävän sekä lisätä luottamusta sen toiminta-periaatteisiin. Selkeä brändi voi myös vähentää epävarmuutta ja tulkinnanvara, jotka liittyvät luontoväittämiin ja niiden uskottavuuteen.

Brändäyksellä on merkitystä erityisesti varhaisessa kehitysvaiheessa, jossa markkinoiden toimintalogiikka ei ole vielä laajasti tunnettu. Yhteisesti tunnistettava viitekehys voi helpottaa yritysten viestintää ja vähentää viherpesusyytöksiin liittyviä riskejä, kun se luo jaettua ymmärrystä luonnonarvomarkkinoihin osallistumisen ja luonnonarvovoyksiköiden käytön merkityksestä ja yhteiskunnallisista hyödyistä. Samalla se voi tukea markkinoiden laajenemista tekemällä osallistumisesta helpommin lähestyttävää sekä yrityksille että muille sidosryhmille.

Erityisen tärkeää on, että brändi ja siihen liittyvä viestintä pohjautuvat uskottavaan, esimerkiksi viranomaisvarmennettuun järjestelmään. Tällöin viestintä ei perustu pelkästään yksittäisten toimijoiden tulkintoihin, vaan heijastaa laajemmin hyväksytyjä periaatteita ja yhteiskunnallisia tavoitteita. Tämä voi vahvistaa luonnonarvokaupan asemaa osana hyväksyttävää ja vaikuttavaa vastuullisuustoimintaa.

Mihin päädyttiin

- Luonnonarvomarkkinoiden kehitys on Suomessa edennyt lainsäädännön osalta, mutta laajamittainen kasvu edellyttää kysynnän ja tarjonnan vahvistumista sekä erityisesti myönteisiä kokemuksia markkinoille osallistumisesta.
- Luonnonarvomarkkinat tarvitsevat viranomaisvarmennetun ja uskottavan yksikön, joka vähentää mittaamiseen liittyviä epävarmuuksia
- Keskeinen luonnonarvomarkkinoiden kasvun pullonkaula liittyy yritysten luontotekojen hyödyntämiseen niiden toiminnassa ja viestinnässä.
- Tarvitaan pilotoitinkulttuuria, joka kattaa myös yksiköiden hankinnan, käytön ja viestinnän. Siinä korostuvat avoin tiedonvaihto, epäonnistumisten hyväksyminen, selkeät pelisäännöt sekä yritysten ja sidosryhmien sitoutuminen pitkän aikavälin tavoitteisiin.
- Pilottien avulla myös maanomistajat ja muut toimijat voivat kartuttaa osaamista kohteiden arvioinnista, sopimusmenettelyistä ja luonnonarvokaupan toimintatavoista sekä vähentää osallistumiseen liittyvää epävarmuutta. Samalla voidaan kehittää ja yhdenmukaistaa toimintamalleja ja siten lisätä markkinoiden toimivuutta ja kohteiden tarjontaa.
- Viherpesusyytösten riski kohdistuu erityisesti edelläkävijäyrityksiin ja heikentää osallistumishalukkuutta alkuvaiheessa, mikä hidastaa kehitystä.
- Markkinoille tarvitaan yhteinen viestinnällinen viitekehys ja selkeä brändi, jotka parantavat osallistumisen ymmärrettävyyttä, takaavat sen yhteiskunnan tavoitteiden mukaisuuden ja vahvistavat luonnonarvomarkkinoiden hyväksyttävyyttä ja vähentävät viherpesun riskiä. Tiekartat ovat selkeä askel tähän suuntaan.
- Julkinen sektori voi tukea tätä kehitystä viestimällä luonnontilan parantamisen hyödyistä, selkeyttämällä tavoitteita, korostamalla niitä tukevia toimia sekä edistämällä kysyntää hankkimalla palveluja luonnonarvomarkkinoilta ja osoittamalla näin niiden hyväksyttävyyttä.

Lähteet

Chen, C., Matzdorf, B., & Davis, M. 2024. Companies preferences and willingness to pay for ecosystem services credits through an online-marketplace. *Ecosystem Services*, 69, 101653. <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2024.101653>

Compensate-säätiö. 2024. *Mitä saa sanoa? Opas yrityksille ilmasto- ja luontoväittämien käyttämisestä ja toimista vastuullisten väittämien takana* (pdf). Compensate-säätiö. <https://compensatefoundation.org/wp-content/uploads/2024/10/Mita-saa-sanoa-opas-31.10.2024-Compensate-saatio.pdf>

Euroopan komissio. 2025. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle - Luontohyvyiksiä koskeva etenemissuunnitelma. Bryssel 7.7.2025. COM(2025) 374 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0374>

Finsilva Oyj. 2026. Näin toimii Suomen ensimmäinen markkinaehtoinen luonnonarvokaupan hanke. Finsilva. Haettu 18. helmikuuta 2026. <https://www.finsilva.fi/artikkelit/nain-toimii-suomen-ensimmainen-markkinaehtoinen-luonnonarvokaupan-hanke/>

Heiskanen, E., Hopponen, J., Matschoss, K., & Mikkonen, I. 2022. Learning from failures – Encouraging lesson-sharing in the Finnish energy transition. *Energy Research & Social Science*, 90, 102676. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2022.102676>

Horne, P., Bräysy, E., Laturi, J. & Yli-Liipola, M. 2025. *Luonnonarvokaupan kehittämismahdollisuudet*. PTT raportteja 304. <https://www.ptt.fi/wp-content/uploads/2025/10/PTT-raportti-Luonnonarvokaupan-kehittamismahdollisuudet.pdf>

Kangas, J., Majasalmi, T., Juva, K., Kotiaho, J. S., & Ahlvik, L. 2023. *Suomen luonnon tila ja tulevaisuus – skenaariotarkastelu luontokadon pysäyttämiseksi vaadittavista toimista*. Suomen Luontopaneeli. <https://luontopaneeli.fi/wp-content/uploads/2023/12/suomen-luontopaneelin-julkaisu-4b-2023-suomen-luonnon-tila-ja-tulevaisuus-skenaariotarkastelu.pdf>

Kari, E., Pasanen, A., & Laine, C. 2025. *Luonnonarvomarkkinoiden vauhdittaminen*. Sitra. https://www.sitra.fi/wpcontent/uploads/2025/11/Luonnonarvomarkkinoiden_vauhdittaminen.pdf

Kari, E., & Pasanen, A. 2025. *Luonnonarvomarkkinoiden toiminnan organisointi*. Ympäristöministeriön julkaisuja 2025:32. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/43cd2040-64d9-4e33-bb88-a973f183b8da/content>

Krause, M. S., & Matzdorf, B. 2019. The intention of companies to invest in biodiversity and ecosystem services credits through an online-marketplace. *Ecosystem Services*, 40, 101026. <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2019.101026>

Metsänhoitoyhdistys. 2026. Uudistettu Luontoarvot.fi -markkinapaikka on julkaistu – maanomistajien luontoteot ja ostajat kohtaavat aiempaa helpommin. <https://www.mhy.fi/uutiset/uudistettu-luontoarvot-fi-markkinapaikka-on-julkaistu-maanomistajien-luontoteot-ja-ostajat-kohtaavat-aiempaa-helpommin>

Müür, J., & Karo, E. 2023. Learning from public sector innovation pilots: the case of autonomous bus pilots. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 38(2), 687–710. <https://doi.org/10.1080/13511610.2023.2286438>

Obeng, E. A., Aguilar, F. X., & McCann, L. M. 2018. Payments for forest ecosystem services: A look at neglected existence values, the free-rider problem and beneficiaries' willingness to pay. *International Forestry Review*, 20(2), 206–220. <https://www.ingentaconnect.com/content/cfa/ifr/2018/00000020/00000002/art00006>

One Planet Oy. 2025. 108 hehtaarin Luontolahja 108-vuotiaalle Suomelle – yritykset suojelevat luontoa Simossa, Pudasjärvellä ja Puolangalla. <https://www.oneplanet.fi/ajankoh-taista/108-hehtaarin-luontolahja-108-vuotiaalle-suomelle-yritykset-suojelevat-luontoa-simossa-pudasjrvell-ja-puolangalla>

Salin, S., Tevä, H.-L., Saaristo, L., Hervos, H., & Äijälä, O. 2026. *Yksityisen sektorin mahdollisuudet ja esteet ennallistamisen rahoittamiselle*. Tapio Oy. (Tapion raportteja 86). <https://tapio.fi/wp-content/uploads/2026/02/Yksityisen-sektorin-mahdollisuudet-ja-esteet-ennallistamisen-rahoittamiselle-Loppuraportti.pdf>

Tuomisaari, J., Jalkanen, J., Luoma, E., Huttunen, S., Kujala, H., Varumo, L., . . . Halme, P. 2026. *Maakunnallinen ja seudullinen strateginen ekologinen kompensatio ja luonnonarvomarkkina*. <https://doi.org/10.17011/jyureports/89>

Valtioneuvosto. 2025. Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja hallituksen esitykseen luonnonsuojelulain muuttamisesta. Valtioneuvosto.fi. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/ymparistoministerio-pyytaa-lausuntoja-hallituksen-esitykseen-luonnonsuojelulain-muuttamisesta>

Wunder, S., C. Fraccaroli, J. Bull, et al. 2025. “ Biodiversity Credits: An Overview of the Current State, Future Opportunities, and Potential Pitfalls.” *Business Strategy and the Environment* 34, no. 7: 8470-8499. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/bse.70018>.